

සේනා දළඹුවා වී

Spodoptera fugiperda යන විද්‍යාත්මක නාමයෙන් හඳුන්වන සේනා දළඹුවා Fall Armyworm මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශ වලින් වාර්ථා වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම දළඹු භාතියට බහුලවම පාත්‍ර වූයේ බඩඉරිඟු හෝගයයි. බඩ ඉරිඟු වගා කර ඇති වගා වපසරියෙන් 50% ක් පමණ මෙම භාතියට ලක් වී ඇති බවට වාර්ථා වේ.

ලොව අනෙක් රට වලින් වාර්ථා වන අන්දමට බඩඉරිඟු සහ වී වගාවන්ට හානි කරන්නේ දළඹුවාගේ ආකාර 02 කි. **Maize Strain, Rice Strain.**

බඩඉරිඟු හෝගය අස්වනු නෙලා අවසන් වූ පසු සේනා දළඹුවා වී වගාවට සංක්‍රමණය වීමට යම් හෝ අවධානමක් තිබිය හැක. එබැවින් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විවිධ මාධ්‍යයන් ඔස්සේ ඒ පිළිබඳව සුපරීක්ෂාකාරී වන ලෙස ගොවීන්ට දන්වා ඇත. ඊට අමතරව මෙම දළඹු භාතිය පාලනය කිරීම පිළිබඳ පර්යේෂණ ද ආරම්භ කර ඇත.

2019 ජනවාරි මස මැද භාගයේ දී දෙහිඅත්තකන්ඩිය ප්‍රදේශයේ හෙක්ටයාර 02 ක පමණ වී වගා ක්ෂේත්‍රයක සේනා දළඹු භාතිය පැතිර ඇති බවට මුලින්ම වාර්ථා විය. ඒ අනුව වහාම ක්‍රියාත්මක වූ බතලගොඩ වී පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය එම භාතී වූ ගොවි ක්ෂේත්‍රය නිරීක්ෂණය කර ක්ෂණිකව මෙම දළඹුවා විනාශ කර ගත යුතු වූ බැවින් බඩ ඉරිඟු වගාවේ සේනා දළඹු භාතිය මර්ධනය සඳහා නිර්දේශ කළ කෘෂිභාගක වර්ග 03 ක් අත්හදා බලන ලදී

ඒවා නම්,

1. ක්ලෝරැන්ට්‍රැනිලිප්‍රෝල් 200g/L SC (කොරැජන්)
2. ඉමමෙක්ටින් බෙන්සොජීටී 5% SG (ප්‍රොක්ලේම්)
3. ස්පිනොටරාම් 25% WG (රේඩියන්ටී)

එම පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව එම කෘෂිභාගක වර්ග වලින් ඕනෑම එකක් පමණක් භාවිතයෙන් වී වගාවේ සේනා දළඹු භාතිය මුළුමනින්ම පාලනය කර ගත හැකි බව ප්‍රත්‍යක්ෂ විය. මෙම කෘෂිභාගක මිනිසා ඇතුළු අනෙකුත් හිතකර පිටින්නට විෂ සහිත බව අවම වීම විශේෂත්වයකි.

වගාවට හර්ෂනයක් ද ?

කෙසේ නමුත් පවතින දේශගුණික තත්ත්වය අනුව 2018/ 2019 මහ කන්නය තුළදී වී වගාවට කලාතුරකින් හානිකරන ඉතාමත් විරල වෙනත් දළඹුවන් වන කියත් පණුවා (*Spodoptera litura*) කරල් කපන දළඹුවා (*Mythimna separata*) වැනි විශේෂ වල යම් වැඩි විමක් දක්නට ලැබේ. නමුත් ඔවුන් ස්වභාවික ක්‍රම මඟින් පාලනය වේ.

මීට අමතරව කොළ හකුලන දළඹුවා (*Cnaphalocrosis medinalis*) හා කහ පුරැක් පණුවා (*Scirpophaga incertulas*) ගේ හානිය ද කැපී පෙනෙන වැඩි විමක් දක්නට ලැබේ.

මෙම තත්ත්වය මත ගොවි මහතන් හා ක්ෂේත්‍ර කටයුතු වල තීරණ නිලධාරීන් ඉහත සඳහන් කළ පළිබෝධකයින්ගේ කිටයින් සේනා දළඹුවා ලෙස හඳුනාගෙන අනිසි බියක් ඇතිකර ගත් අවස්ථා වාර්තා විය.

වඩා වේගයෙන් සේනා දළඹුවා හා සේනා දළඹුවාගේ හානිය නිවැරදිව හඳුනාගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. පරිණත දළඹුවාගේ නිසේ යටිකුරු Y හැඩයේ සලකුණක් තිබීමත් සෑම දේහ ඛණ්ඩයකම තිත් හතර බැගින්

තිබීමත් අවසාන ඛණ්ඩයට පෙර ඛණ්ඩයේ මෙම තිත් හතර වඩාත් පැහැදිලිව කොටු-වක මුළු හතර සලකුණු කරමින් පිහිටීමත් මගින් මෙම පරිණත දළඹුවා පහසුවෙන් හඳුනාගැනීමට හැකිය. මෙම දළඹුවාගේ හානියේ ස්වභාවය වන්නේ ගොයම් පත්‍ර කා දැමීම වන අතර සතාගේ බහිලාවී දළ පත්‍ර තලයේ හා කොපු මත දක්නට ලැබීම, හානිය හඳුනාගත හැකි තවත් ලක්ෂණයකි. මෙවැනි හානියක් දක්නට ලැබේ නම් ඉහත කී ක්‍රම මඟින් පාලනය කළ යුතුය. තවද වී වගාවේ සේනා දළඹු හානියක් ඇති බව දැනගත් වහාම බතලගොඩ වී පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය දැනුවත් කරන ලෙස ද කාරුණිකව ඉල්ලා සිටීමු.

තොරතුරු ගෙන ආවේ,

සුසන්ති චන්ද්‍රසේන (ප්‍රධාන කීට විද්‍යාඥ)
දුරකථන අංකය - 071-4436856

එස්. ආර්. සරත්චන්ද්‍ර
සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ)
දුරකථන අංකය 071 - 6600400

දමයන්ති ගලනිත
සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ)
දුරකථන අංකය - 071-1181001

වී පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, බතලගොඩ